

Ὁ μὴ ἱκανὸς ἢ ὁ μὴ γινώσκων νὰ διοικῇ τὸν οἶκόν του, συνήθως ἐπὶ γυναικός. Συνών. ἀνοικοκύρευτος.

ἀκοή ἢ, σύννηθ. καὶ Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὀφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) ἀκόη Καλαβρ. (Μπόβ.) ἀκογή Ποντ. (Κερασ. Χαλδ.) Χίος κ.ά. ἀκουή σύννηθ. ἀκουγή Θράκ. (Μάδυτ.) Χίος κ.ά. ἀκ'γή Θράκ. (Μάδυτ. κ.ά.) Κυδων. Λέσβ. ἀκούη Ρόδ. ἀκοά Πελοπν. (Μάν.) ἀκουά Κεφαλλ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἀκοή. Οἱ τύπ. ἀκογή καὶ ἀκουγή κατ' ἀνάπτυξιν συνοδίτου φθόγγου. Ὁ τύπ. ἀκ'γή ἐκ τοῦ ἀκουγή. Οἱ τύπ. ἀκόη καὶ ἀκοή παροξύνονται ἀναλογικῶς κατὰ τὸ πλάτη, μύτι κττ. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,555. Ὁ τύπ. ἀκουά εἶναι Δωρικὸς. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,72.

1) Ἡ δύναμις, ἡ αἰσθησις τοῦ ἀκούειν κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὀφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.): Ἀκοή πῶχει! πολλαχ. Ἐχει καλὴν ἀκουή Σίφν. Σύμ. Χάνω τὴν ἀκοή μου (παθαίνω κώφωσιν) Κεφαλλ. Κρήτ. Σίφν. κ.ά. Ἐχάσεν τὴν ἀκοήν αὐτ' Τραπ. Χαλδ. Ἐπαθένη ἡ ἀκοή μου, κουφάθηκα Κύθν. Παίρνω τὴν ἀκοή (καθιστῶ τινα κωφόν) Ζάκ. Κεφαλλ. Κρήτ. κ.ά. Οἱ νεράιδες τοῦ πήρανε τὴν ἀκοή (πβ. παίρνω τ' ἀφ'τιᾶ) Κρήτ. Ποῦ νὰ βγῇ ἡ ἀκοή σου! (νὰ χάσῃς τὴν ἀκοήν σου!) Ἰων. (Κρήν.) || Ποίημα.

Με βρονχίσματα σαλεύει | ποῦ τρομάζει ἡ ἀκοή (τρέμει τις ἀκούων) ΔΣολωμ. 26. Ἦδη παρ' Ὀμ. Π 634 «ὄρουμαγδὸς ὄρωρεν | οὔρεος ἐν βήσσης, ἔκαθεν δέ τε γίνετ' ἀκούη» καὶ Θουκ. 7,70,6 «ἐκπληξίν τε ἅμα καὶ ἀποστέρησιν τῆς ἀκοῆς». 2) Ἐκεῖνο ὅπερ ἀκούομεν, ἡ φήμη περὶ τινος Εὐβ. (Αὐλωνάρ. Κάρυστ. Κονίστρ.) Θήρ. Κάρπ. Κάσ. Κυδων. Κύπρ. Μεγίστ. Νάξ. Πελοπν. (Λακων. Μάν.) Ρόδ. Στερελλ. (Ἀμφισσ.) Χίος Σύμ. Ἐσὺ ἔχεις τὴν ἀκοή πῶς εἶσαι καλὸς Θήρ. Ἦβγεν του κακὴ ἀκοή (ἐδυσφημήθη) Σύμ. Δὲν ἔχει καλὴ ἀκουή Κάρυστ. Ἦβγι-ῆ-ἡ ἀκ'γή σ' ὅς οὐλου τοὺν κόσμον (ἐγίνετο διαβόητος) Κυδων. Ἐν' καλὴ ἡ ἀκουή σου Κύπρ. Ποῦ δὲν ἐντρέπεται καλοπερνᾶ, μ' ἔχει κακὴν ἀκουήν Κάρπ. Τὸν ἐτρανίζασι καὶ τὸν ἐρρίζασιν κάτω ἀφ' τὸν κρεμὸν καὶ δὲν ἐπόμεινεν μηδ' ἡ ἀκουγή του (οὐδὲν ἠκούσθη περὶ αὐτοῦ) Χίος || Παροιμ. Ὁ λύκος ἔχει τὴν ἀκουή το' ἡ ἀλεπού τρώει τ' ἀρνὶ (ὅτι ἡ φήμη περὶ τῆς ἀρετῆς ἢ κακίας τινὸς καλύπτει τὴν ἀντίθετον πραγματικότητα) Αὐλωνάρ. Ὁ Μάις ἔχει τὴν ἀκοή καὶ ὁ Θεριστὴς τὴν πείνα (συνών. τῇ προηγουμένῃ) ἀγν. τόπ. Καλὴ ἀκοή ὅς τὸ θεριστή, μὴ σπείρη, μὴ θερίσῃ (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Σύμ. Τῶν ἀρχόδω δὲ παιδὰ μὲ τὴν ἀκουή παδρεύουδαι Ἀπύρανθ. || Ἄσμ.

Μάννα μου, δέντρον πῶπσε, μάννα μου, σουπαρίσσι τσ' ἔ ἀκουή του θ' ἀκουστῇ ὅς Ἀνατολή, σὲ Δύσι Μεγίστ.

Ἐ, Παναγιώτα γνωστικεῖά, | ἔβγαλε νάμι καὶ ἀκοά ὅς τὰ μέρη τὰ προσηλιακά
(νάμι = ὄνομα φημισμένον) Μάν.

Κ' ἔγινε μέγας ἀρχηγός, | ἔβγαλε νάμι καὶ ἀκοή Πελοπν. (Λακων.) Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Θουκ. 1,4 «Μίνως γὰρ παλαιάτατος ὢν ἀκοῇ ἴσμεν». Καὶ μεταγν. Πβ. Κ. Δ. (Ματθ. Εὐαγγ. 4,24) «καὶ ἀπῆλθεν ἡ ἀκοή αὐτοῦ εἰς ὅλην τὴν Συρίαν», αὐτόθ. 14,1 «ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὴν ἀκοήν Ἰησοῦ». Συνών. ἀκουσμα, ὄνομα. 3) Ὀνομασία, κλησις, ὄνομα σύννηθ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.): Τὴν ἀκουή τὴν ξέρω, ἀλλὰ τί πρᾶμα εἶναι δὲν τὸ ξέρω (οἶον τῆς μπα-

νάνας) σύννηθ. Μετὰ τῶν προθ. ἀπὸ καὶ ἐκ μετὰ γενικ. ἢ καθ' ἀπλὴν γενικ. συνήθως μετὰ τοῦ ρ. ἔχω (δηλ. μανθάνω τι, γνωρίζω τι μόνον κατ' ὄνομα παρ' ἄλλων ἀκούσας, οὐχὶ αὐτὸς ἰδὼν) πολλαχ. : Ἀπ' ἀκουῆς τό 'χω Λακων. Εἶδες τὸ βασιλέα; — Ἀπ' ἀκουῆς τό 'χω αὐτόθ. Ἀπ' ἀκ'γῆς ἢ ἀκ'γῆς τό 'χου Λέσβ. Ἐ ἀκουῆς Εὐβ. (Κονίστρ.) Μακεδ. (Καταφύγ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Ἐ ἀκουῆς ἤξιραν οἱ γουνέοι μας οὐλα αὐτεῖνα πῶς θὰ γέν'νι Αἰτωλ. Ἐ ἀκουῆς μου Κονίστρ. Τό 'χω ἀκουῆς Ἀνδρ. Ἐχω ἀκουῆς πῶς τὸν πῆγαν ὅς τὴν Πόλι Θράκ. (Γανόχ.). Καὶ κατ' αἰτιατ. ὡς κατηγορούμενον τοῦ ἀντικειμένου Θράκ. Κερασ. Χαλδ. : Ἀκοή τό 'χω Θράκ. Ἀκοήν ἄς ἔγῃς ἀτο (μάθε το παρ' ἐμοῦ) Κερασ. Χαλδ. || Παροιμ. Ἀπ' ἀκουῆς ἀλέθ' ὁ μύλος (ὅτι καθὼς ὁ θόρυβος τοῦ μύλου πείθει πάντα ὅτι δὲν ἀργεῖ καὶ δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ μάθῃ τοῦτο δι' αὐτοψίας, οὕτω καὶ τοὺς ἀνθρώπους τιμῶμεν κατὰ τὴν ἀγαθὴν αὐτῶν φήμην χωρὶς νὰ εἶναι ἀνάγκη ἡμεῖς αὐτοὶ νὰ λάβωμεν πείραν τῆς ἀρετῆς των) Νάξ. (Γαλανάδ.) κ.ά. Ἡ χρῆσις ἤδη ἀρχ. Πβ. Πλάτ. Φαίδ. 61d «κάγῳ ἐξ ἀκοῆς περὶ αὐτῶν λέγω» καὶ Θεαίτ. 201b «ἐξ ἀκοῆς κρίνοντες». Συνών. ἀκουστά. 4) Τὸ δι' οὗ ἀκούομεν, τὸ οὖς Θράκ. (Μάδυτ.) Κεφαλλ. Κρήτ. Μέγαρ. Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Κορων.) Ρόδ. : Ἦμπε μέσ' ὅς τὴν ἀκοή μου τὸ νερό Ρόδ. Τοῦ φ'τεύω τσεροπάν' μέσ' ὅς τὴν ἀκουή Μύκ. Βοῖζει ἡ ἀκοή μου Κρήτ. Πονεῖ ἡ ἀκοή μου Μέγαρ. Νάξ. Μοῦ τρώει ἡ ἀκ'γή μ' Μάδυτ. Μῶσπασες μὲ τὴν πολυλογία σου τὴν ἀκουά Κεφαλλ. Ἡ φωνή του τρυπάει τὴν ἀκουά αὐτόθ. Ἡ σημ. καὶ ἀρχ. Πβ. Σαπφ. 2,12 «ἐπιρρόμβεισι δ' ἄκουαι», Ἀριστοτ. Πολιτ. 1287b,27 «δυοῖν ὄμμασι καὶ δυσὶν ἀκοαῖς κρίνειν». 5) Κρόταφος Λυκ. (Λιβύσσ.) Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Ὀφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.): Ἐντῶτδε με ἀπέσ' ὅς σὴν ἀκοή Ὀφ. Ἐχτύπεσεν ἀπέσ' ὅς σὴν ἀκοήν κ' ἐσκότωσεν ἀτον Τραπ. Χαλδ. Ὅς σὴν ἀκοή μ' ἐκόντεψεν νὰ ἔρται ἡ πέτρα ντὸ ἔσυρες Κερασ. 6) Τὸ ἔκκριμα τοῦ ἀκουστικοῦ πόρου τοῦ ὠτός, ἡ κυψελὶς Θράκ. (Μάδυτ.) Ρόδ.

ἀκοῖδι τό, Ἦπ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀκοῖδιον.

Ἡ ἀκοή, τὸ οὖς: Αἰνιγμ. Τὰ φεγγίδια, τ' ἀκοῖδια, ὁ ζουρνᾶς κ' ἡ τραχαγγέλω (τὰ τέσσαρα αἰσθητήρια τοῦ προσώπου).

ἀκοίλιαστος ἐπίθ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *κοίλιαστος < κοι- λιάζω.

Ἐπὶ τοίχου καὶ ἐν γένει τοιχώματος, ὁ μὴ παθὼν ἐξόγκωσιν ἐνθ' ἀν.: Ἀκοίλιαστό 'ν' ἀκόμα τὸ πεζούλλι, μὰ φαίνεται μιν πῶς ἐξεκόλλησε γαί θὰ ῥθῃ κάτω μὲ πρώτη βροχή.

ἀκοιλοπόννητος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀκοιλοπόννητος Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *κοιλοπονητός < κοιλοπονῶ.

Χωρὶς πόνους τῆς κοιλίας, ἄνευ ὠδίνων: Ἦκαμεν ἕνα γιὸ κ' ἦκαμέ δανε καὶ ἀκοιλοπόννηστο, μάτι μὴ δὴ βιάσῃ!

ἀκοίλωτος ἐπίθ. Πόντ. (Τραπ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. *κοίλωτος < κοι- λῶνω.

Ὁ μὴ κοιλανθεὶς, οἶον ὑπὸ κτυπήματος, ὁ μὴ σχηματίσας κοιλότητα: Ἀκοίλωτον ἐν' ἡ τεντσερὲ (ὁ τέντζερης).

